

RAPORT Z DIAGNOZY LOKALNEJ

**Młodzi
Ambasadorzy
i Ambasadorki
Praw Podstawowych**

KILKA SŁÓW O NASZYM BADANIU

Przy wsparciu mentora opracowaliśmy narzędzie badawcze w postaci ankiety online.

Do udziału w badaniu zaprosiliśmy naszych rówieśników, przede wszystkim koleżanki i kolegów ze szkoły.

Dzięki skutecznej promocji wzięło w nim udział aż 811 osób.

Naszym celem było określenie, które prawa zapisane w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej są najbardziej zagrożone.

Ankieta została podzielona na siedem części, odpowiadających siedmiu rozdziałom Karty Praw Podstawowych UE.

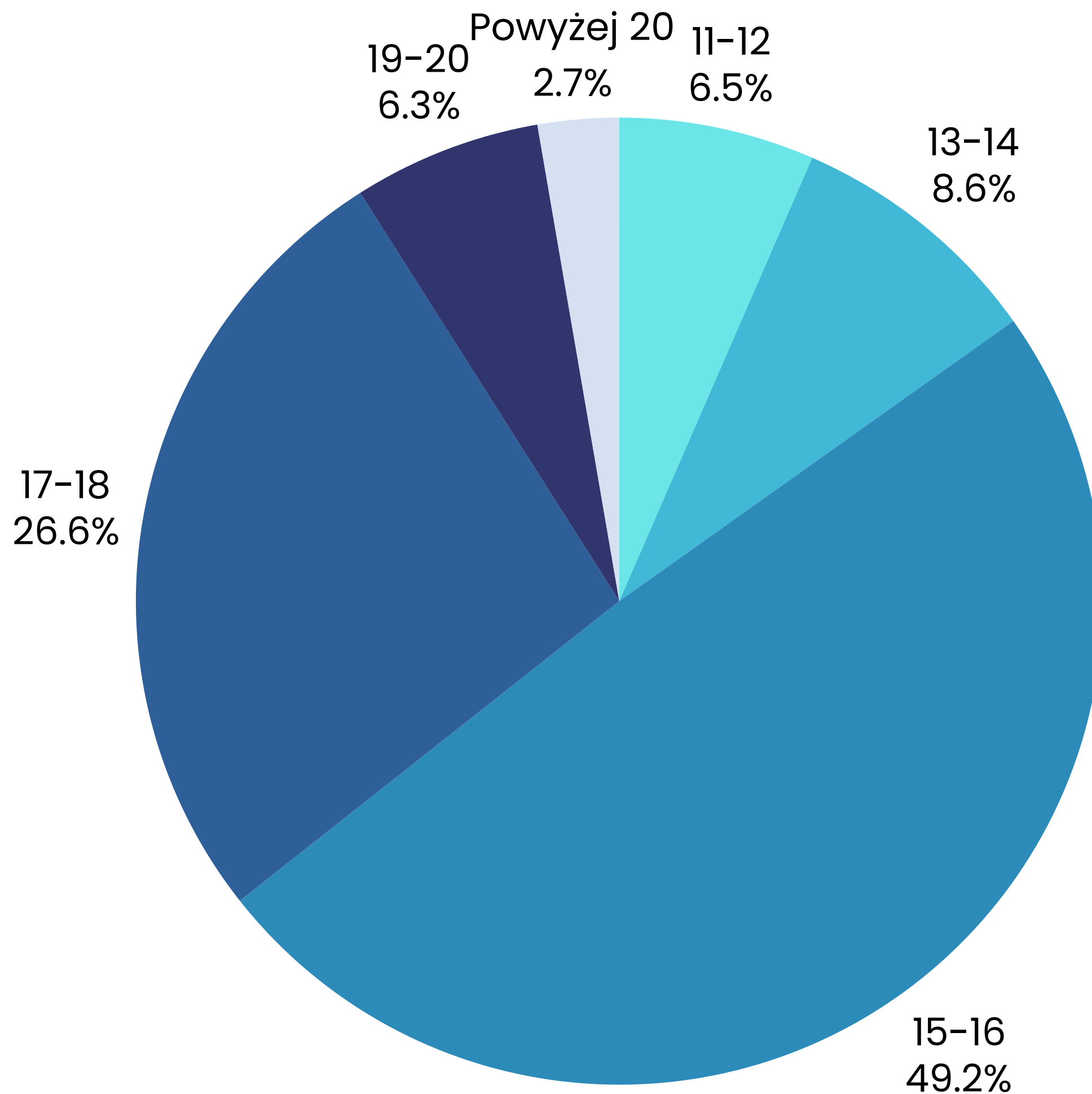

A group of people in a meeting, with a man in the foreground pointing at a laptop screen. The background is a solid blue color.

INFORMACJE O RESPONDENTACH

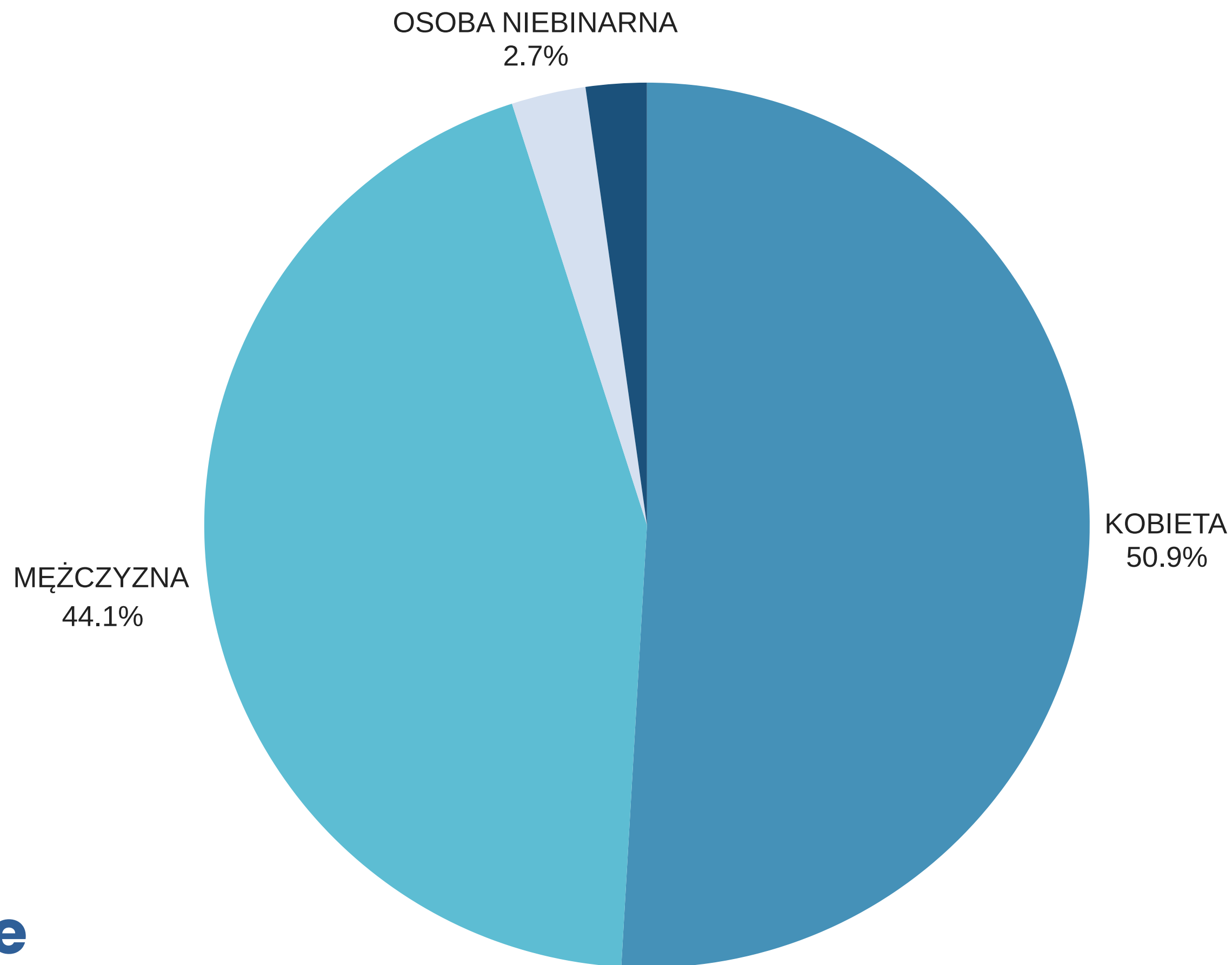
WIEK

- **399 osób w wieku 15–16 LAT**
- **216 osób w wieku 17–18 LAT**
- **70 osób w wieku 13–14 LAT**
- **53 osób w wieku 11–12 LAT**
- **51 osób w wieku 19–20 LAT**
- **22 osoby powyżej 20 roku życia**

PŁEĆ

413 kobiet
358 mężczyzn
22 osoby niebinarne
18 osób zaznaczyło inne

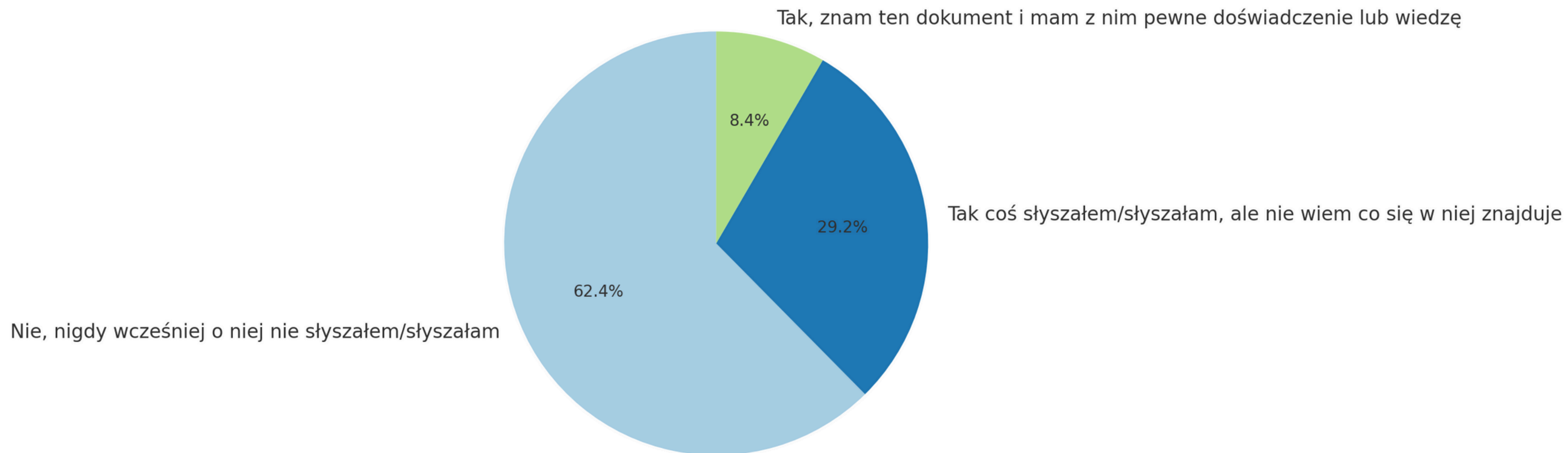
ZNAJOMOŚĆ KARTY PRAW PODSTAWOWYCH UNII EUROPEJSKIEJ

Ponad 60% respondentów (506 na 811 osób) nigdy wcześniej nie słyszało o Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej

Jedynie 68 osób deklaruje, że zna ten dokument i ma z nim pewne doświadczenie lub wiedzę.

Czy kiedykolwiek spotkałeś/spotkałaś się z dokumentem znanym jako Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej?

ROZDZIAŁ I: GODNOŚĆ

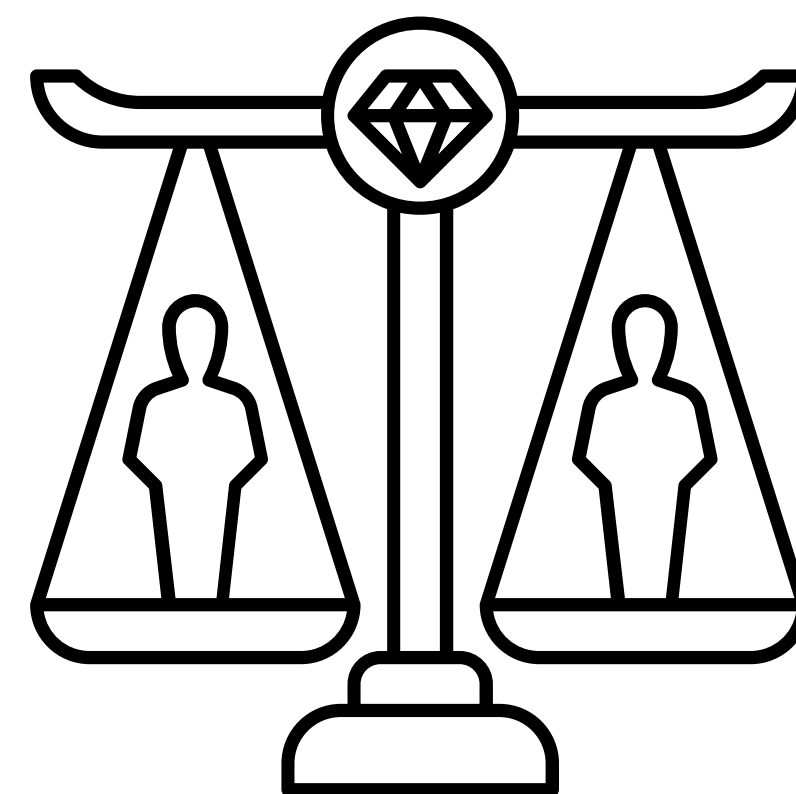
godność człowieka, prawo do życia, prawo człowieka do integralności, zakaz tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej

JAK MYŚLISZ, CZY INNI LUDZIE SĄ TRAKTOWANI DOBRZE W TWOJEJ SZKOLE? INNYMI SŁOWY, CZY LUDZIE SĄ SZANOWANI I TRAKTOWANI Z GODNOŚCIĄ?

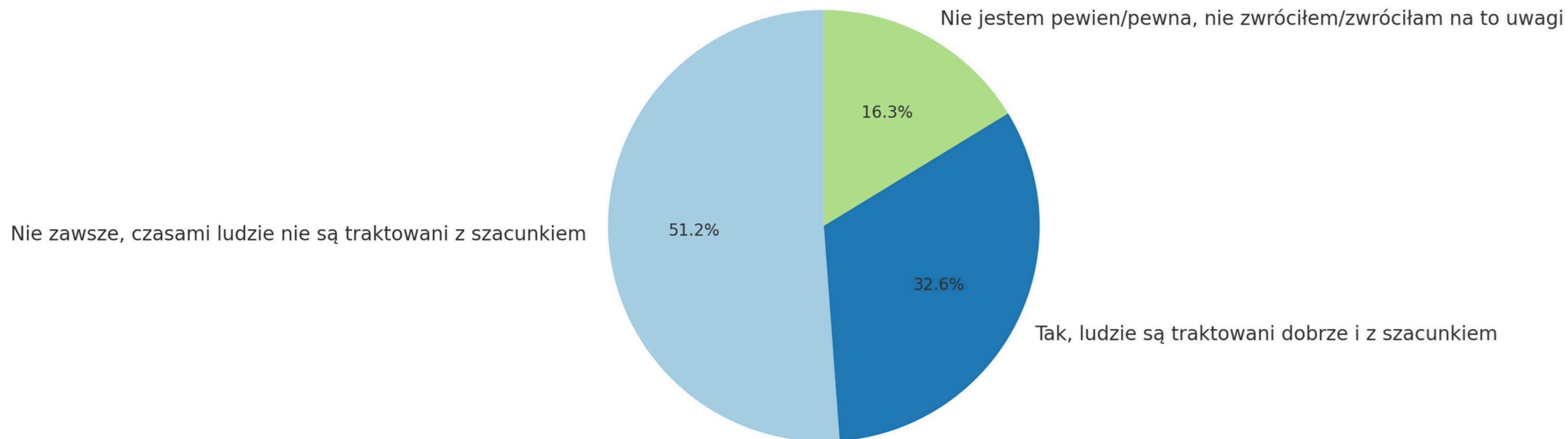
415 z 811 uczniów (51,2%) uważa, że w ich szkołach nie zawsze panuje szacunek, co wskazuje na potrzebę poprawy relacji w szkolnym środowisku.

264 osoby (32,6%) dostrzegają szacunek w swojej szkole, jednak to mniejsza grupa, co sugeruje, że pozytywne doświadczenia nie dominują.

132 uczniów (16,3%) nie zwróciło uwagi na sposób traktowania innych, co może wynikać z koncentracji na własnych doświadczeniach lub braku zaangażowania w życie szkolnej społeczności.

Jak myślisz, czy inni ludzie są traktowani dobrze w Twojej szkole? Innymi słowy, czy ludzie są szanowani i traktowani z godnością?

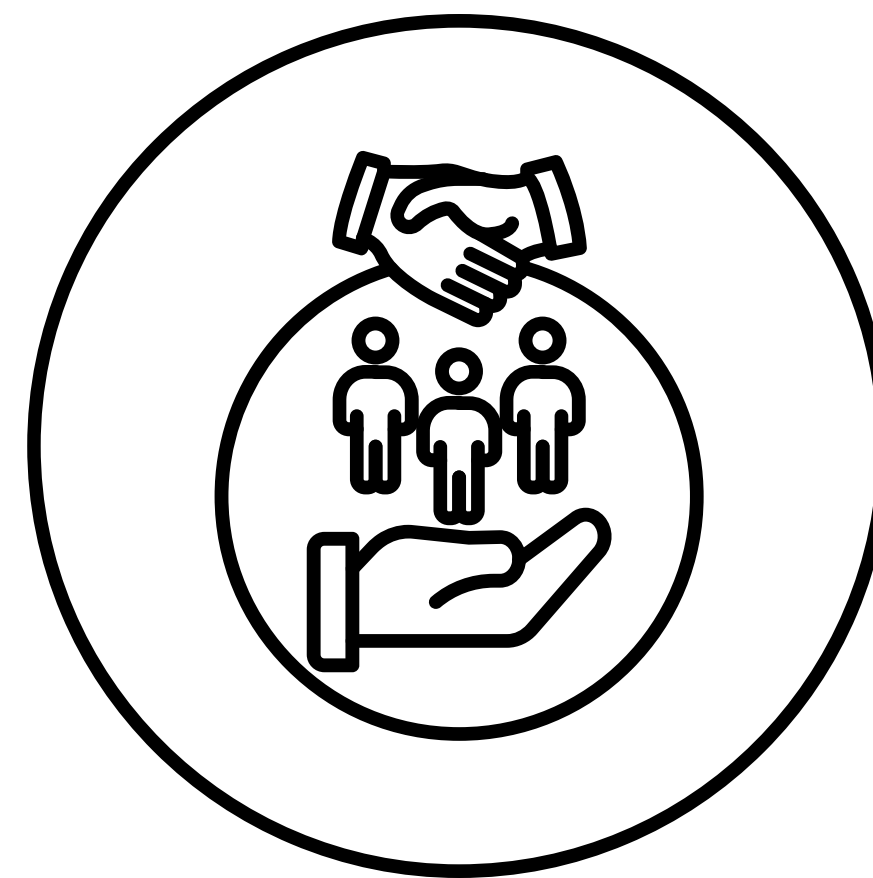
Ponad połowa respondentów nie zawsze czuje się traktowana z szacunkiem w szkole

CZY CZUJESZ, ŻE W TWOIM DOMU JESTEŚ TRAKTOWANY/ TRAKTOWANA Z SZACUNKIEM I GODNOŚCIĄ?

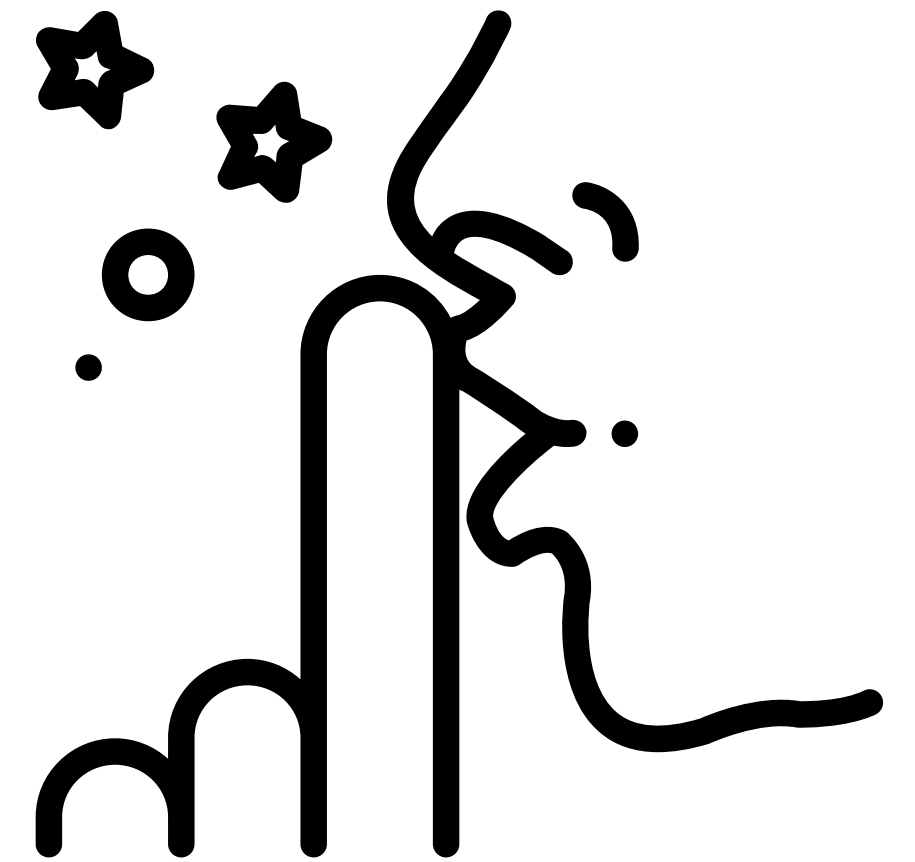
59,9% ankietowanych uważa, że ich godność jest zdecydowanie szanowana w domu, a **28,1%** ocenia ją jako raczej szanowaną. Wskazuje to, że większość młodych ludzi czuje się doceniana i respektowana przez swoich bliskich.

8% respondentów nie potrafi jednoznacznie tego ocenić, co może sugerować mieszane doświadczenia lub brak pewności w ocenie relacji rodzinnych.

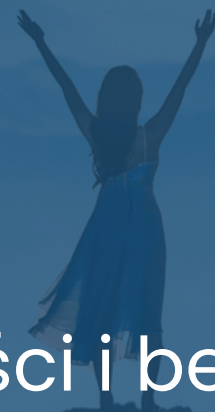
Jednak **1,7%** badanych wskazuje, że ich godność jest raczej nieszanowana, a **2,2%** zdecydowanie nie czuje się szanowana w swoim domu. Choć to stosunkowo niewielka grupa, wyniki te pokazują, że problem istnieje i warto zwrócić uwagę na potrzeby tych osób.

Prawie 70% (567 na 811 osób) uważa, że lekarze powinni przestrzegać tajemnicy lekarskiej przed rodzicem/opiekunem prawnym i nie ujawniać informacji bez zgody pacjenta, chyba że jest to kwestia zagrożenia życia lub zdrowia.

ROZDZIAŁ II: WOLNOŚĆ

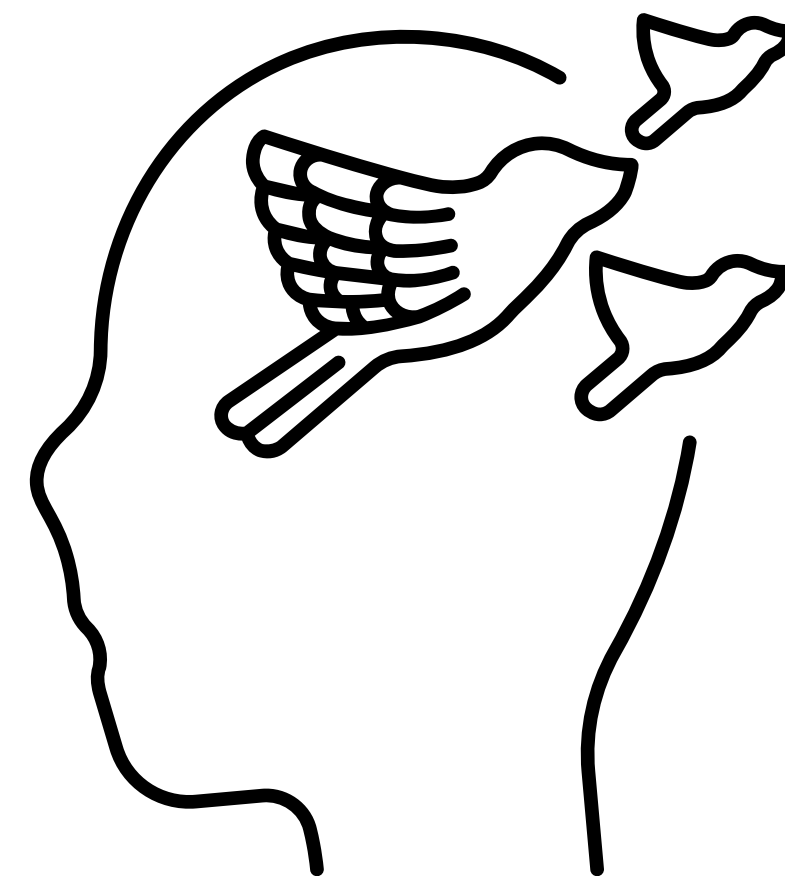
prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego, poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego, ochrona danych osobowych, prawo do zawarcia małżeństwa i prawo do założenia rodziny, wolność myśli, sumienia i religii, wolność wypowiedzi i informacji, wolność zgromadzania się i stowarzyszania się, wolność sztuki i nauki, prawo do nauki, wolność wyboru zawodu i prawo do podejmowania pracy, wolność prowadzenia działalności gospodarczej, prawo własności, prawo do azylu, ochrona w przypadku usunięcia z terytorium państwa, wydalenia lub ekstradycji

CZY W SZKOLE MASZ WYSTARCZAJĄCĄ SWOBODĘ WYRAŻANIA SWOICH MYŚLI I OPINII?

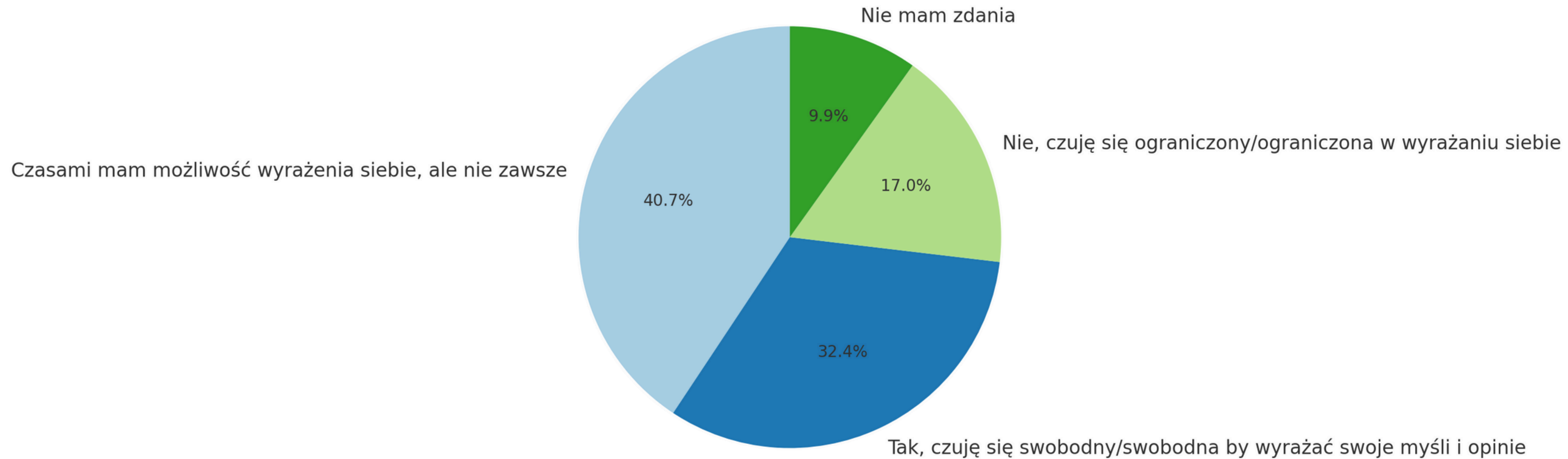
32,4% uczniów, czyli 263 osoby, czują się pewnie, wyrażając swoje myśli i opinie w szkole, co oznacza, że jedna trzecia młodzieży ma swobodę w komunikowaniu się w swoim środowisku szkolnym.

40,7% uczniów, czyli 330 osób, ma czasem możliwość wyrażenia siebie, ale nie zawsze, co sugeruje, że prawie połowa młodzieży napotyka pewne ograniczenia w swobodnym wyrażaniu swoich poglądów.

17% uczniów, czyli 138 osób, doświadcza ograniczeń w wyrażaniu swoich opinii, co oznacza, że niemal jeden na pięciu uczniów nie czuje się w pełni swobodny w tej kwestii.

Czy w szkole masz wystarczającą swobodę wyrażania swoich myśli i opinii?

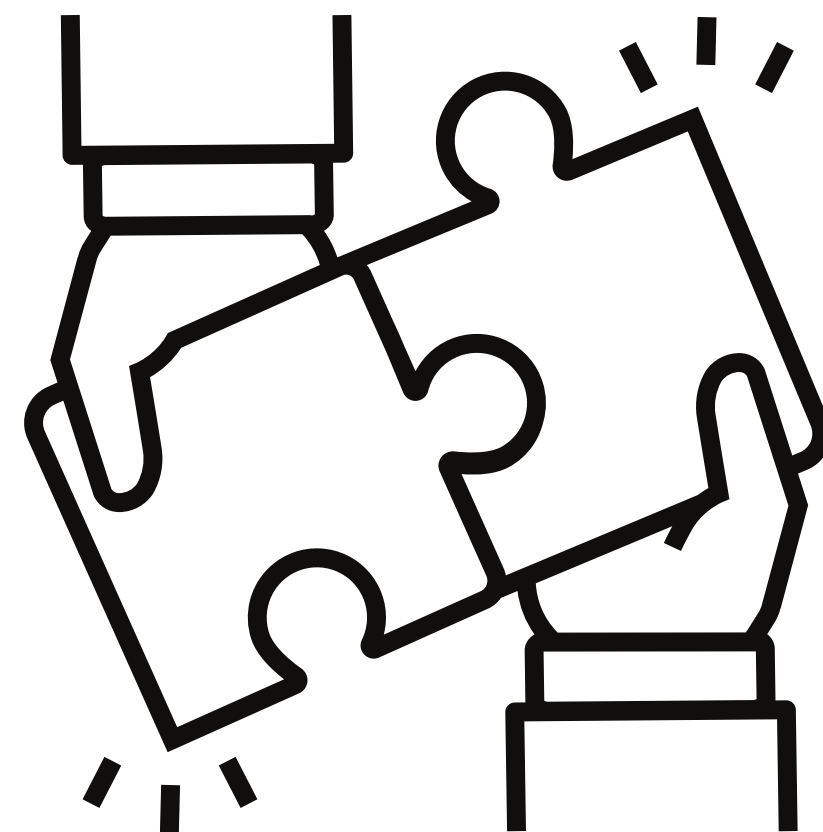

JAK WAŻNE JEST DLA CIEBIE PRAWO DO WYBORU PARTNERA ŻYCIOWEGO I ZAŁOŻENIA RODZINY?

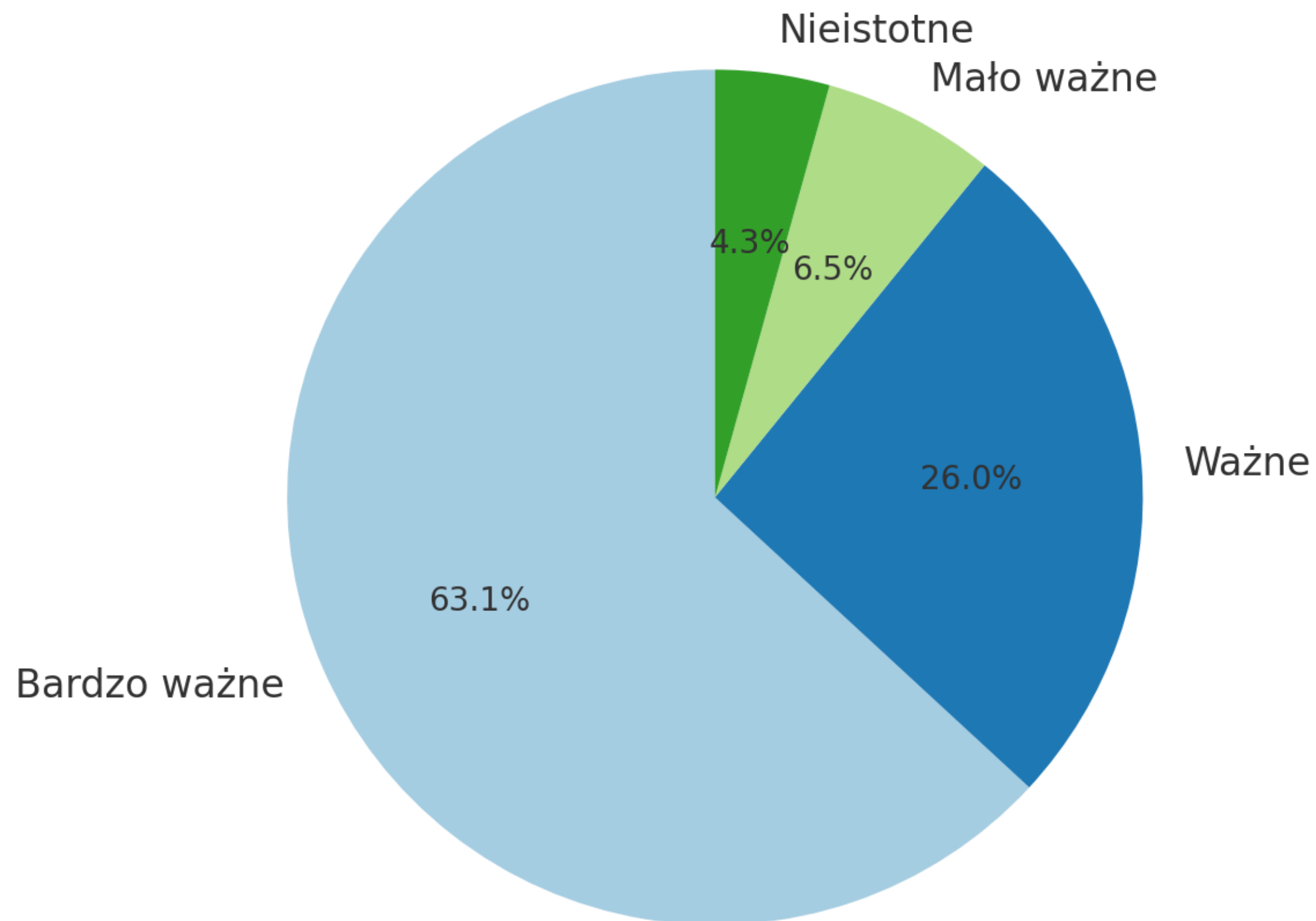
63,1% ankietowanych uważa, że możliwość wyboru partnera życiowego i zakładania rodziny jest bardzo ważna. Wynik ten pokazuje, że młodzież ceni sobie wolność w podejmowaniu decyzji dotyczących swojego życia osobistego.

26% respondentów uznało to prawo za istotne, co oznacza, że zdecydowana większość młodych ludzi dostrzega jego znaczenie i wartość.

6,5% badanych stwierdziło, że prawo to ma dla nich mniejsze znaczenie, natomiast 4,3% uznało je za nieistotne. Może to wynikać z indywidualnych przekonań lub obecnej sytuacji życiowej tych osób.

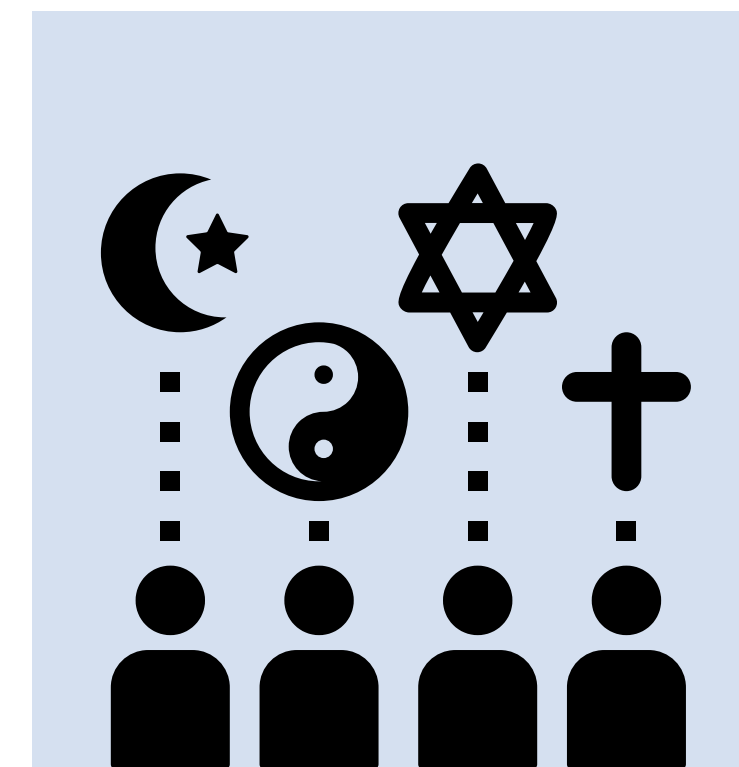

Jak ważne jest dla Ciebie prawo do wyboru partnera życiowego i założenia rodziny?

SWOBODA WYRAŻANIA SIEBIE

Wyniki wskazują, że prawie **72% (583 na 811) ankietowanych swobodnie wyraża swoje przekonania religijne w swojej społeczności**. Świadczy to o ogólnej akceptacji i tolerancji w tym zakresie. Mimo to warto zastanowić się, czy pozostała część badanych napotyka na trudności, co mogłoby wskazywać na potrzebę dalszego wzmocnienia postaw otwartości i szacunku.

Wyniki pokazują, że prawie **80% (648 na 811) ankietowanych swobodnie wyraża swoją tożsamość płciową**, co sugeruje wysoki poziom akceptacji wśród młodzieży. Świadczy to o pozytywnych doświadczeniach większości badanych, jednak warto zastanowić się, z jakimi wyzwaniem mierzy się pozostała część uczniów, dla których wyrażanie swojej tożsamości może być trudniejsze.

ROZDZIAŁ III: RÓWNOŚĆ

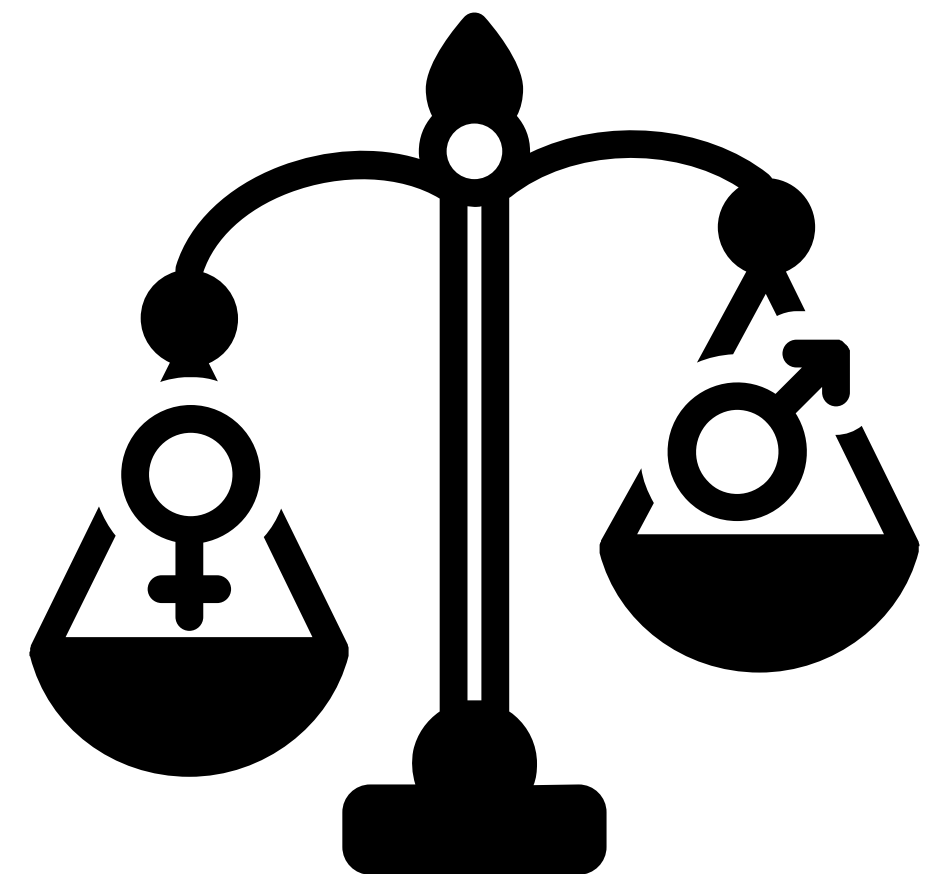
równość wobec prawa, niedyskryminacja, różnorodność
kulturowa, religijna i językowa,
równość kobiet i mężczyzn, prawa dziecka, prawa osób w
podeszłym wieku, integracja osób
niepełnosprawnych

CZY WIDZIAŁEŚ/WIDZIAŁAŚ PRZYPADKI DYSKRYMINACJI ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ W TWOJEJ SZKOLE?

41,6% osób nie widziało przypadków dyskryminacji ze względu na płeć w szkole.

33,8% uczniów zauważyło przypadki dyskryminacji, co może wynikać z ich większej świadomości, osobistych doświadczeń lub większej otwartości na dostrzeganie nierówności w swoim otoczeniu.

24,7% uczniów nie ma zdania na ten temat, co może wynikać z niejasności w rozumieniu, czym dokładnie jest dyskryminacja ze względu na płeć, a także z braku rozmów na ten temat w szkole.

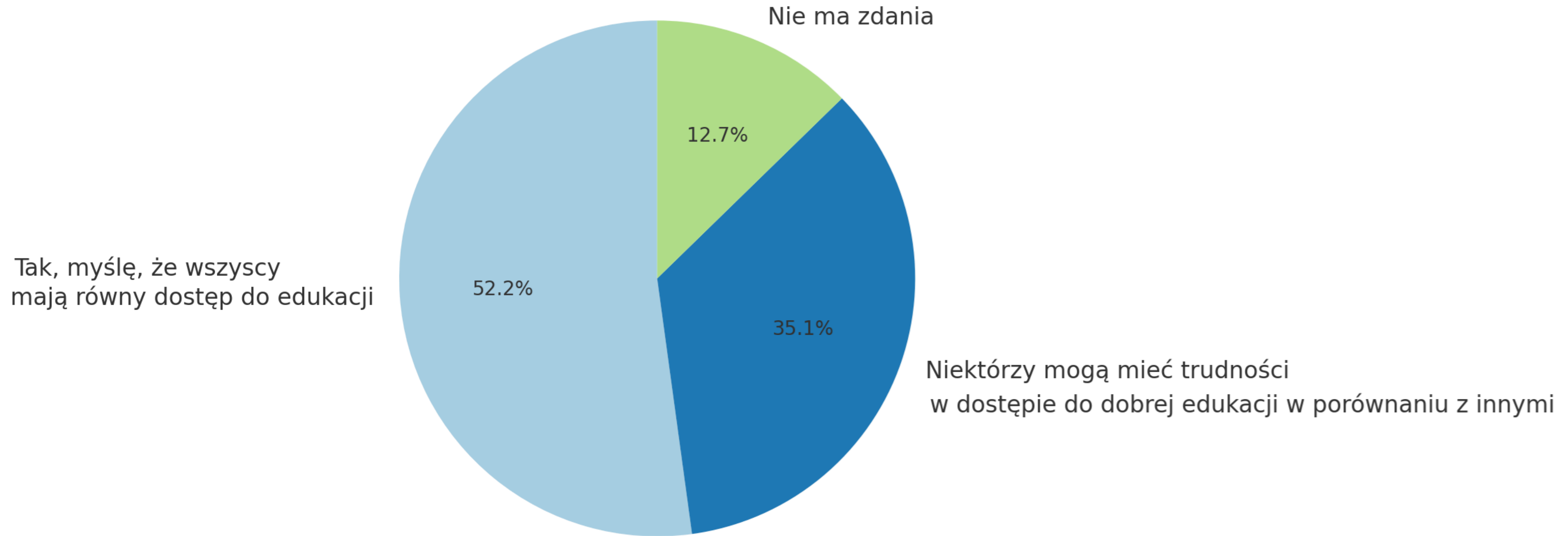

OSOBY, KTÓRE ZAZNACZYŁY ODPOWIEDŹ „TAK”, CZĘSTO WSKAZYWAŁY NA KONKRETNE SYTUACJE. NAJCZĘŚCIEJ WYMIENIANO:

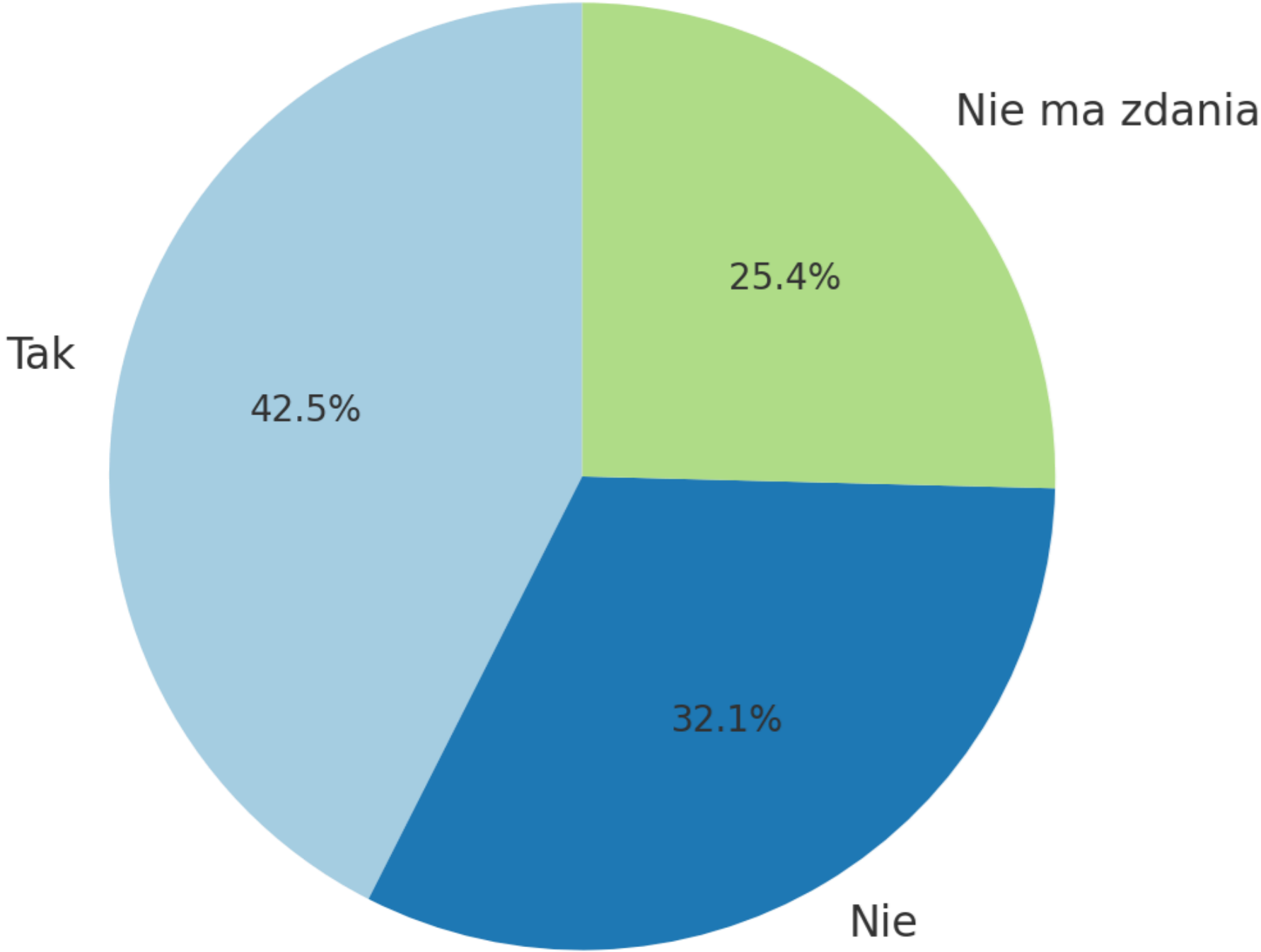
- **Faworyzowanie chłopców** – niektórzy uczniowie zauważyli, że nauczyciele mogą bardziej sprzyjać chłopcom, np. częściej dając im głos na lekcjach, traktując ich łagodniej w kwestiach dyscyplinarnych.
- **Stereotypowe żarty** – w szkolnym środowisku wciąż pojawiają się komentarze i dowcipy opierające się na utrwalonych schematach dotyczących płci, co może wpływać na poczucie komfortu i równości.
- **Większa swoboda chłopców w kwestii ubioru** – dziewczęta częściej spotykają się z krytyką dotyczącą ich stroju, podczas gdy chłopcy mają w tym zakresie więcej swobody, co może prowadzić do poczucia nierówności.
- **Niewłaściwe komentarze chłopców w stronę dziewczyn** – niektóre uczennice zwracały uwagę na niechciane komentarze i zachowania ze strony rówieśników, które mogą być odbierane jako uprzedmiotawiające lub lekceważące.

Takie sytuacje pokazują, że choć wiele osób nie dostrzega problemu, to dla części uczniów nierówności płciowe wciąż są realnym doświadczeniem w środowisku szkolnym.

Jak myślisz, czy wszyscy mają równe szanse na dobrą edukację w Twoim regionie?

Czy uważasz, że osoby z niepełnosprawnościami są w pełni zaakceptowane i uwzględniane w życiu społeczności?

ROZDZIAŁ IV: SOLIDARNOŚĆ

prawo pracowników do informacji i konsultacji w ramach przedsiębiorstwa, prawo do rokowań i działań zbiorowych, prawo dostępu do pośrednictwa pracy, ochrona w przypadku nieuzasadnionego zwolnienia z pracy, należyte i sprawiedliwe warunki pracy, zakaz pracy dzieci i ochrona młodocianych w pracy, życie rodzinne i zawodowe, zabezpieczenie społeczne i pomoc społeczna, ochrona zdrowia, dostęp do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, ochrona środowiska, ochrona konsumentów

CZY CZUJESZ, ŻE W TWOJEJ SZKOLE LUDZIE POMAGAJĄ SOBIE NAWZAJEM I WSPIERAJĄ SIĘ?

52,3% uczniów stwierdziło, że czasami dostrzega sytuacje, w których ludzie sobie pomagają, jednak nie dzieje się to zawsze. Oznacza to, że choć wsparcie między uczniami istnieje, nie jest to zjawisko powszechne i zdarza się sporadycznie.

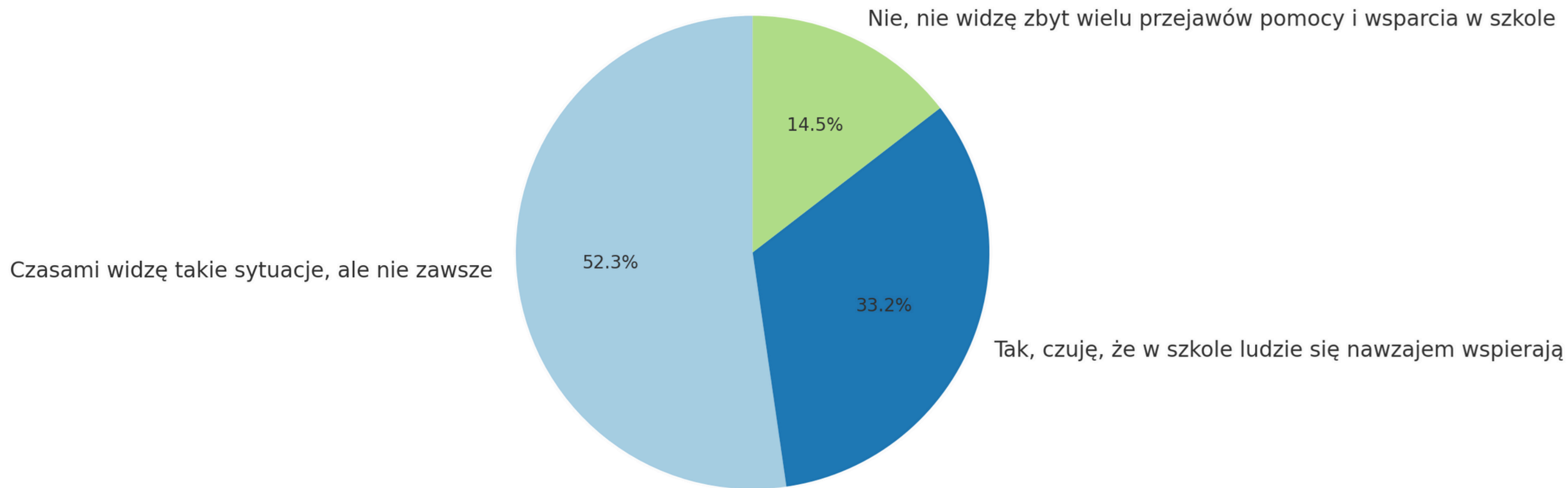
33,2% ankietowanych uważa, że w ich szkole panuje atmosfera wzajemnego wsparcia i pomocy. Odpowiedzi te wskazują na pozytywne relacje między uczniami oraz gotowość do wspierania się nawzajem w różnych sytuacjach.

14,5% osób odpowiedziało, że nie dostrzega wielu przejawów pomocy i wsparcia w swojej szkole. Może to świadczyć o indywidualnych doświadczeniach tych uczniów lub o braku silnie rozwiniętej kultury wzajemnej pomocy w niektórych klasach czy grupach.

Te wyniki pokazują, że chociaż uczniowie często mogą liczyć na pomoc ze strony kolegów i koleżanek, wciąż istnieje przestrzeń do wzmocnienia poczucia wspólnoty i solidarności w środowisku szkolnym.

Czy czujesz, że w Twojej szkole ludzie pomagają sobie nawzajem i wspierają się?

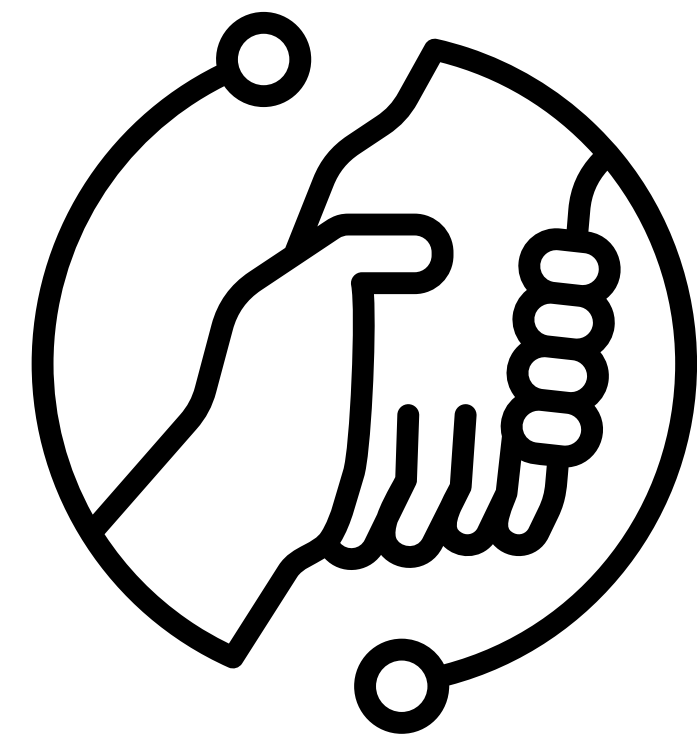
NAJBARDZIEJ BRAKUJĄCE PROGRAMY WSPARCIA

Największą potrzebą okazała się **większa dostępność pomocy psychologicznej i terapeutycznej**, którą wskazało 56,5% respondentów (458 osób). To wyraźny sygnał, że młodzi ludzie odczuwają silną potrzebę wsparcia emocjonalnego i psychicznego, co może wynikać z rosnących problemów zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży.

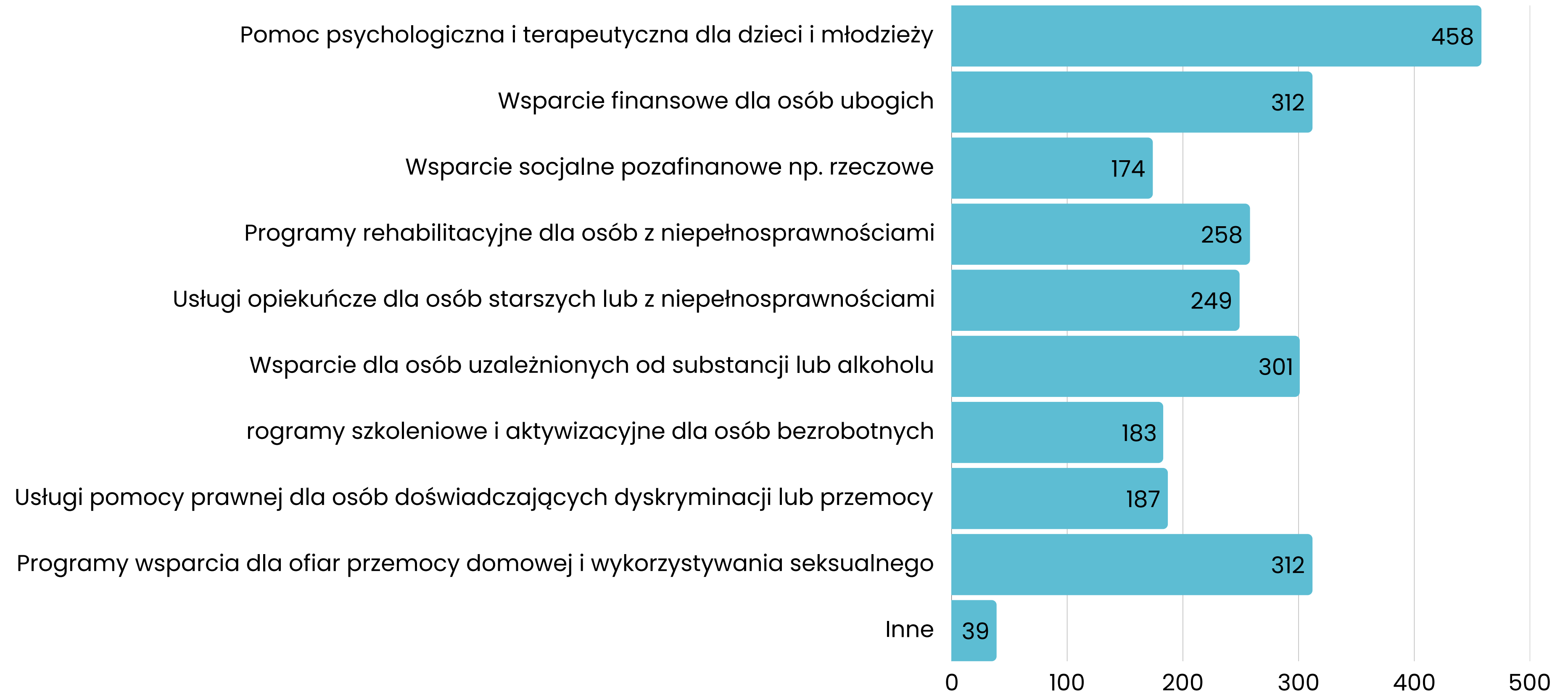
Na drugim miejscu znalazły się **programy wsparcia dla ofiar przemocy domowej i wykorzystywania seksualnego**, które za istotne uznało 39,2% ankietowanych (318 osób). Wynik ten wskazuje na potrzebę skuteczniejszych mechanizmów ochrony i pomocy dla najbardziej narażonych grup.

Wsparcie finansowe dla osób ubogich było ważnym aspektem dla 38,5% respondentów (312 osób), co sugeruje, że młodzież dostrzega problem nierówności ekonomicznych i ich wpływu na codzienne życie.

Niewiele mniej, bo 37,1% badanych (301 osób), zauważyło **brak odpowiednich programów pomocy dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych i alkoholu**. To wskazuje na rosnącą świadomość młodzieży na temat problemów uzależnień i ich konsekwencji dla jednostek oraz społeczności.

ZAZNACZ 3 WYBRANE PROGRAMY WSPARCIA DLA OSÓB POTRZEBUJĄCYCH W TWOIM OTOCZENIU, KTÓRYCH NAJBARDZIEJ BRAKUJE.

OCENA DOSTĘPNOŚCI I JAKOŚCI OPIEKI ZDROWOTNEJ

32,8% ankietowanych (266 osób) uważa, że **mają łatwy dostęp do wysokiej jakości usług medycznych**. To pozytywny sygnał, który wskazuje, że dla części młodzieży system ochrony zdrowia funkcjonuje sprawnie i spełnia ich oczekiwania.

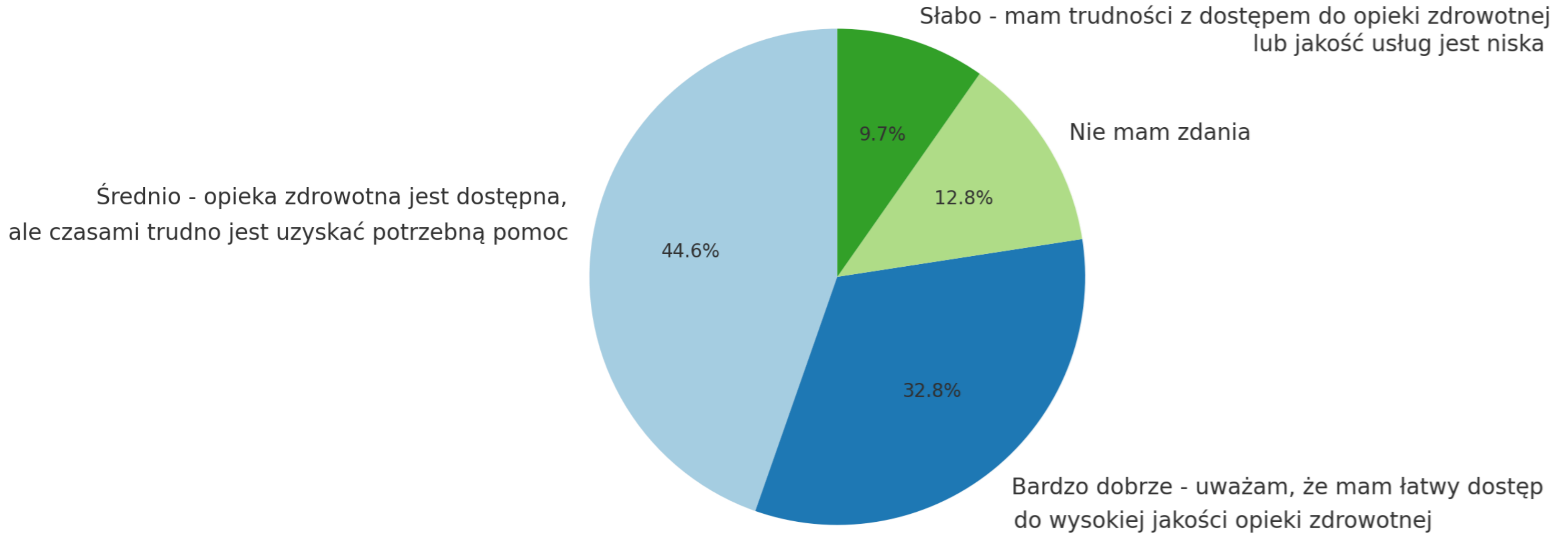
Największa grupa respondentów, 44,6% (362 osoby), **ocenia dostępność opieki zdrowotnej jako przeciętną**. Oznacza to, że choć usługi są dostępne, mogą pojawiać się trudności, np. długie kolejki, ograniczona liczba specjalistów czy problemy z terminami wizyt.

Z kolei 9,7% ankietowanych (79 osób) wskazuje na **poważne trudności w dostępie do opieki zdrowotnej lub niską jakość świadczonych usług**. To istotny sygnał, że dla części młodzieży system ochrony zdrowia nie spełnia podstawowych potrzeb i wymaga poprawy.

Dodatkowo 12,8% respondentów (104 osoby) **nie ma sprecyzowanego zdania na ten temat**. Może to wynikać z faktu, że nie korzystali jeszcze z opieki zdrowotnej na tyle często, by móc ją ocenić

Jak oceniasz dostępność i jakość opieki zdrowotnej w Twoim regionie?

ROZDZIAŁ V: PRAWA OBYWATELSKIE

prawo głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego, prawo głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych, prawo do dobrej administracji, prawo dostępu do dokumentów, Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich, prawo petycji, swoboda przemieszczania się i pobytu, opieka dyplomatyczna i konsularna

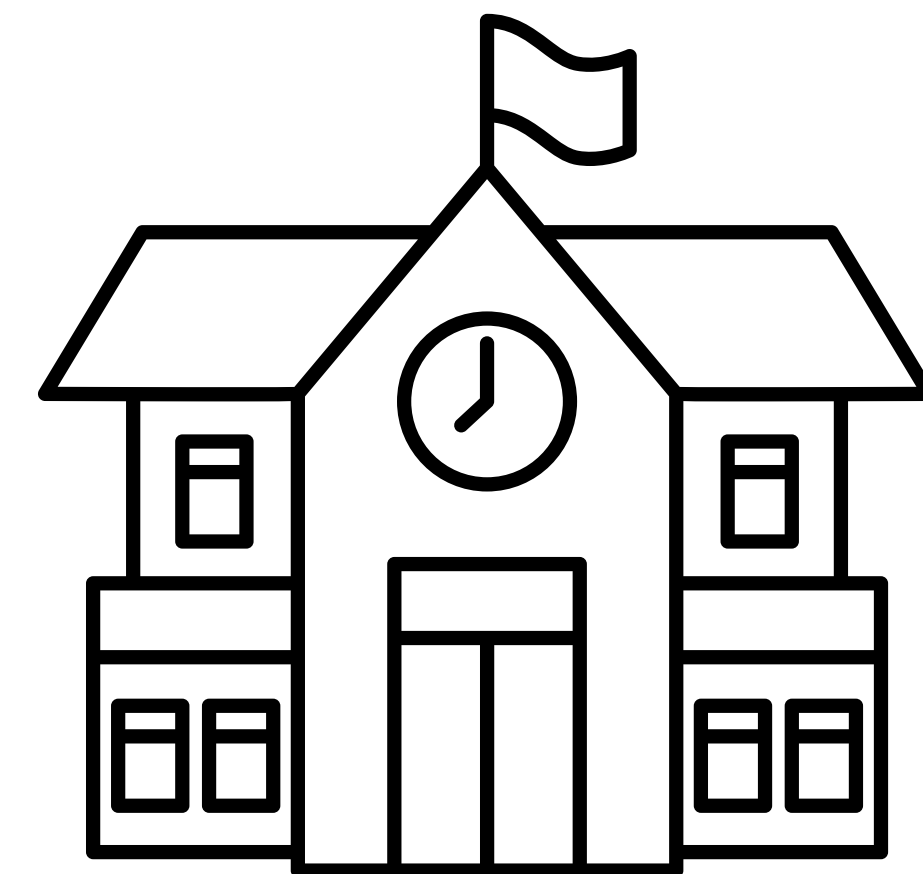
PRAWA UCZNIA W SZKOLE

38,8% uczniów wskazuje, że ich prawa są respektowane tylko czasami, a zdarzają się sytuacje ich naruszenia. Sugeruje to, że w niektórych przypadkach brakuje konsekwencji w egzekwowaniu tych praw.

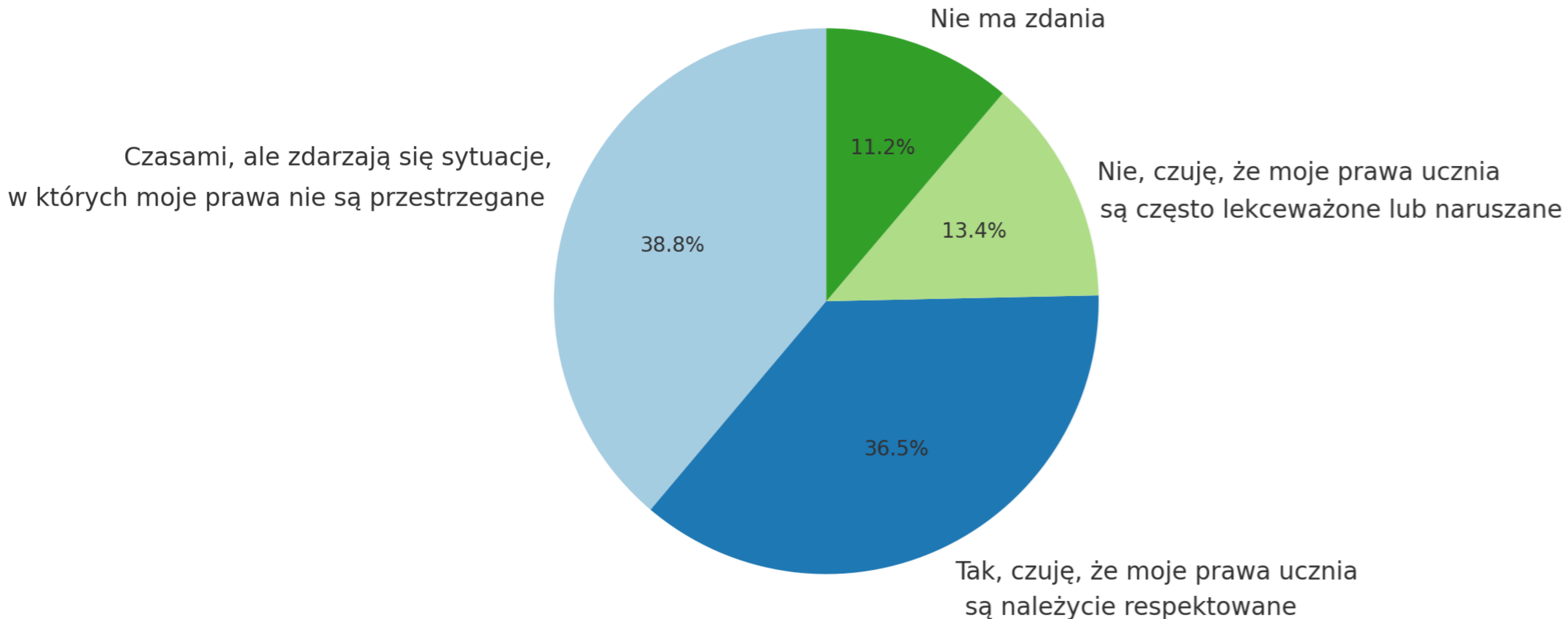
13,4% badanych przyznaje, że ich prawa są często lekceważone lub naruszane, co jest niepokojącym sygnałem – oznacza to, że co piąty uczeń może regularnie doświadczać problemów związanych z ich przestrzeganiem.

Z drugiej strony **36,5% respondentów czuje, że ich prawa są respektowane,** co świadczy o pozytywnych doświadczeniach tej grupy.

11,2% uczniów nie ma zdania na ten temat, co może wynikać z braku świadomości na temat przysługujących im praw lub braku osobistych doświadczeń związanych z ich naruszaniem.

Czy uważasz, że Twoje prawa jako ucznia są właściwie przestrzegane w Twojej szkole?

UCZNIOWIE, KTÓRZY WSKAZALI, ŻE ICH PRAWA SĄ PRZESTRZEGANE JEDYNIĘ CZĘŚCIOWO, A CZASAMI DOCHODZI DO ICH NARUSZENIA, ZWRACALI UWAGĘ NA KONKRETNE PROBLEMY, TAKIE JAK:

- **Ograniczenia w podstawowych potrzebach**, np. brak możliwości wyjścia do toalety czy picia wody podczas zajęć.
- **Brak swobody w wyrażaniu opinii**, gdy uczniowie są zmuszani do przyjmowania określonego toku myślenia narzuconego przez nauczyciela.
- **Nadużywanie władzy przez nauczycieli**, w tym przypadki nieuzasadnionych działań, odbieranych jako mściwe lub niesprawiedliwe.
- **Ocenianie zeszytów**, co nie zawsze jest związane z realnym poziomem wiedzy ucznia, lecz może być odbierane jako dodatkowa presja.
- **Nieprzychylny komentarze i brak akceptacji**, w tym wyśmiewanie za gust muzyczny czy kierowanie nieodpowiednich uwag w stronę uczniów pochodzących z Ukrainy.

Te sygnały wskazują na obszary wymagające większej uwagi i zmian, aby zapewnić wszystkim uczniom komfortowe i sprawiedliwe warunki nauki.

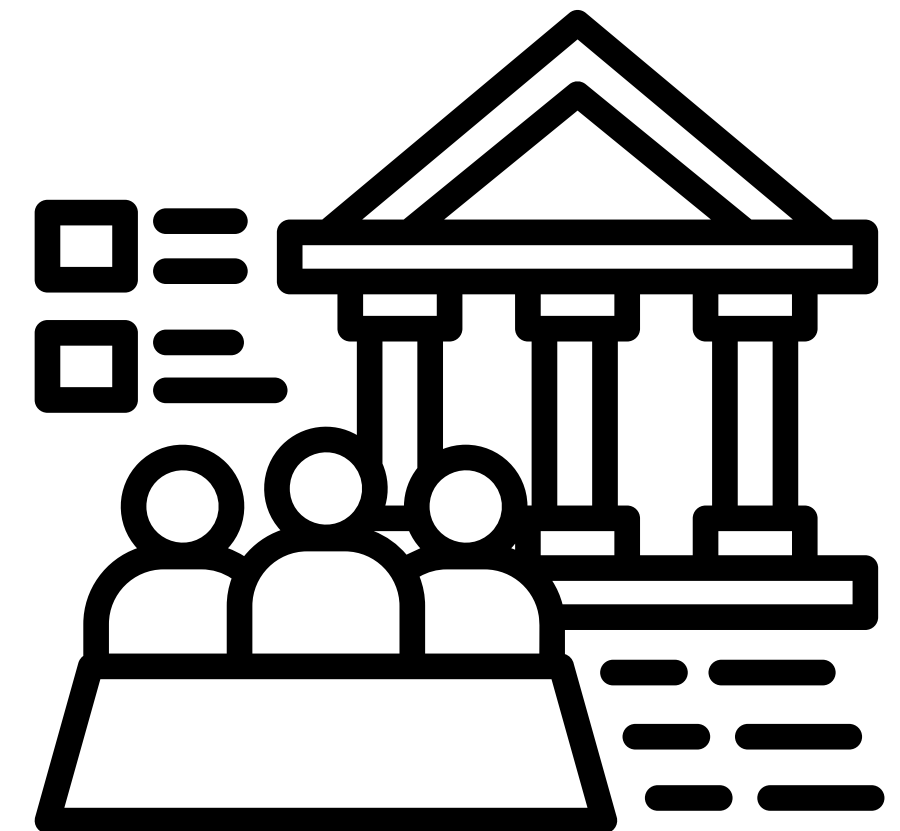
DOSTĘP DO POMOCY ZE STRONY WŁADZ LOKALNYCH

28,7% respondentów uważa, że młodzi ludzie otrzymują potrzebną pomoc i są traktowani sprawiedliwie, co wskazuje na pozytywne doświadczenia tej grupy.

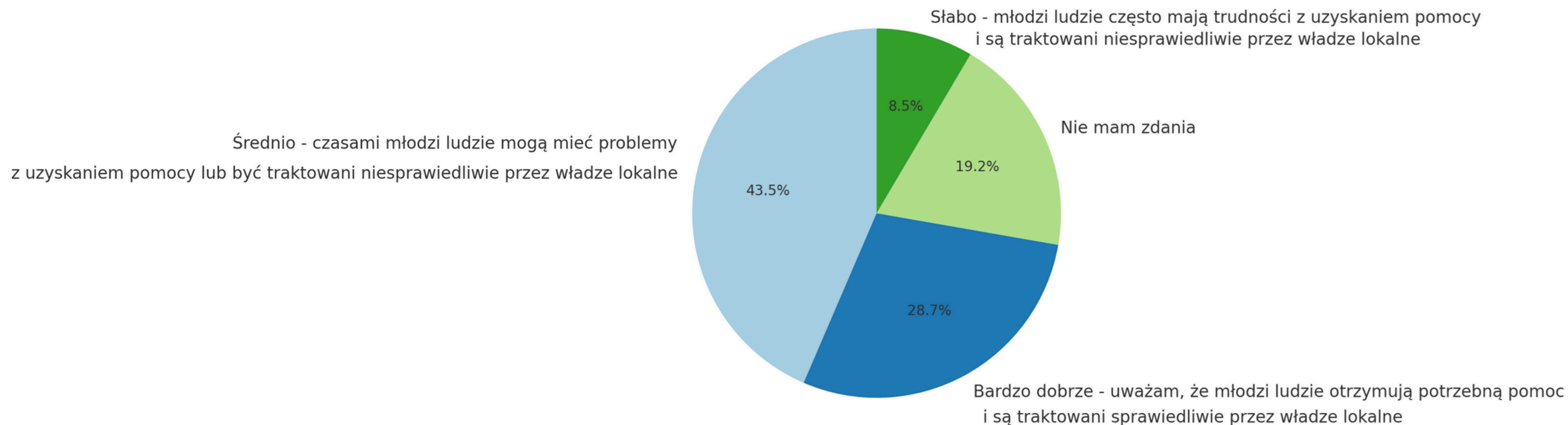
43,5% badanych twierdzi, że młodzież napotyka pewne trudności w uzyskaniu wsparcia, co może sugerować, że działania władz lokalnych nie zawsze są wystarczające lub dobrze dostosowane do potrzeb młodych ludzi.

8,5% ankietowanych wskazuje na częste problemy z dostępem do pomocy i niesprawiedliwe traktowanie, co jest alarmującym sygnałem sugerującym, że część młodzieży może czuć się pominięta lub ignorowana.

19,2% osób nie ma zdania na ten temat, co może wynikać z braku doświadczeń związanych z korzystaniem ze wsparcia władz lokalnych lub niewystarczającej świadomości na temat dostępnych form pomocy.

Jak oceniasz, czy młodzi ludzie w Twoim regionie mają łatwy dostęp do pomocy ze strony władz lokalnych i czy są traktowani sprawiedliwie?

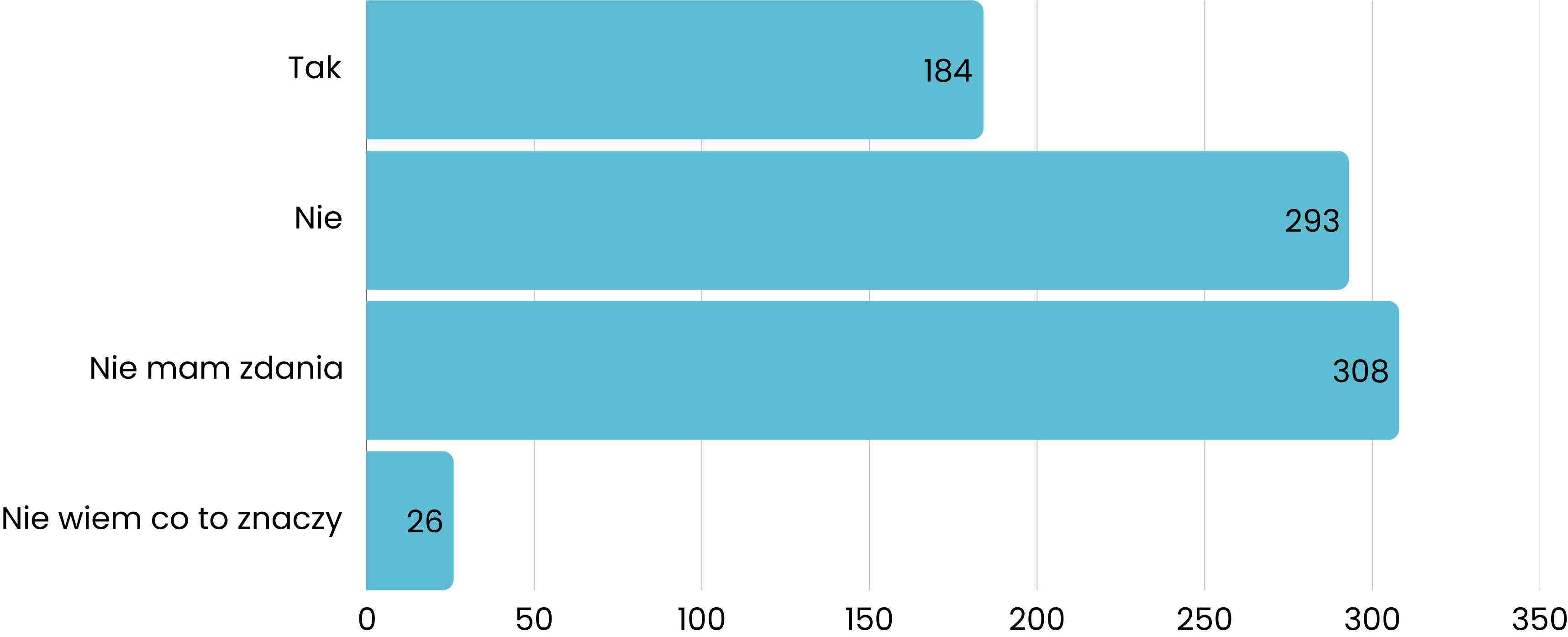

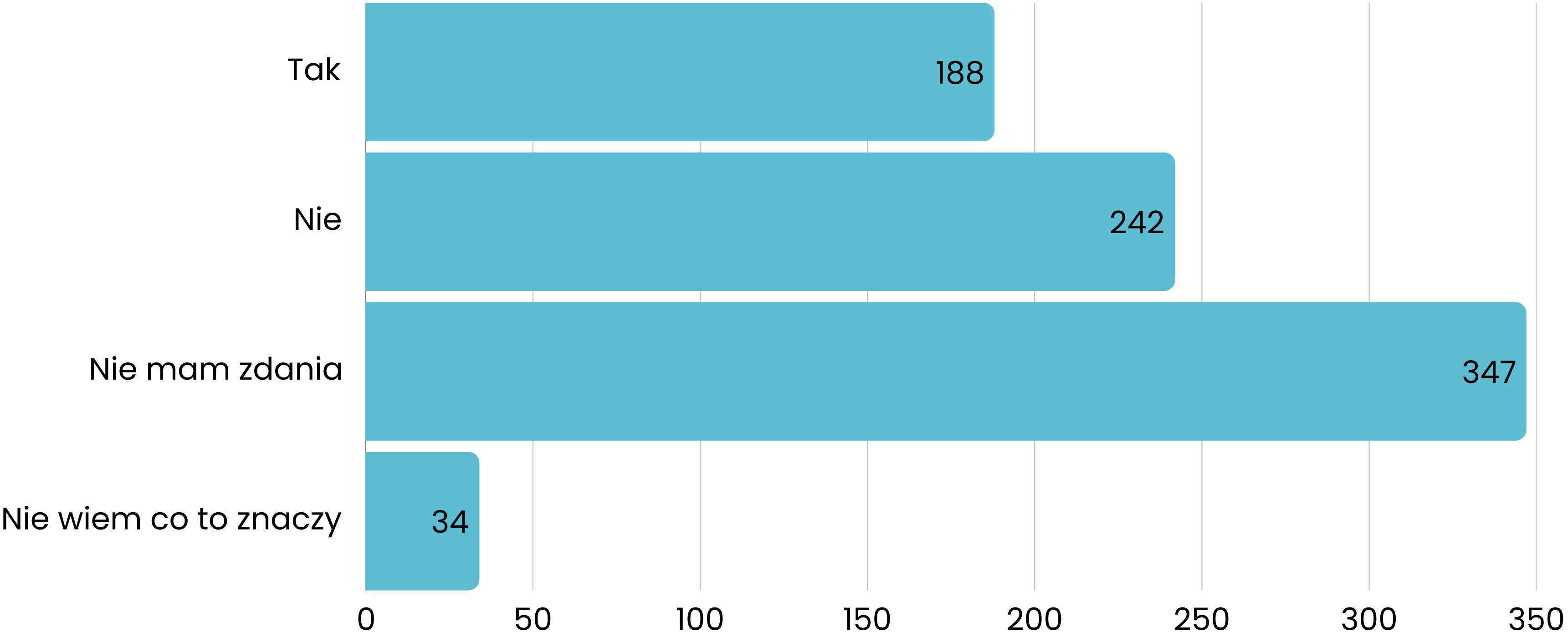
ROZDZIAŁ VI: WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

prawo do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu, domniemanie niewinności i prawo do obrony, zasady legalności oraz proporcjonalności kar do czynów zabronionych pod groźbą kary, zakaz ponownego sądzenia lub karania w postępowaniu karnym za ten sam czyn zabroniony pod groźbą kary

CZY UWAŻASZ, ŻE WSZYSCY OBYWATELE SĄ RÓWNO TRAKTOWANI PRZEZ WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI (INSTYTUCJE I LUDZIE, KTÓRZY DBAJĄ O TO, ŻEBY PRAWO BYŁO PRZESTRZEGANE, OBEJMUJE: SĄDY, SĘDZIÓW, PROKURATORÓW I POLICJĘ).

CZY MASZ ZAUFANIE DO SYSTEMU SĄDOWNICTWA (SIEĆ SĄDÓW I LUDZI, KTÓRZY ZAJMUJĄ SIĘ ROZWIĄZYWANIEM KONFLIKTÓW I PILNOWANIEM, ŻEBY PRAWO BYŁO PRZESTRZEGANE) W TWOIM REGIONIE?

ROZDZIAŁ VII: POSTANOWIENIA OGÓLNE

FUNDAMENTAL
RIGHTS

ZNAJOMOŚĆ SWOICH PRAW

Wyniki pokazują, że **znajomość praw podstawowych wśród młodzieży jest przeciętna** – 38,7% ankietowanych ocenia ją jako średnią, a 10,6% jako niską lub bardzo niską. Wskazuje to na potrzebę większej świadomości i lepszego dostępu do informacji na ten temat.

Większość ankietowanych (83,6%) uznaje znajomość swoich praw za istotną lub bardzo istotną, co pokazuje, że młodzież dostrzega jej znaczenie w codziennym życiu. Świadomość prawna pozwala lepiej funkcjonować w społeczeństwie i skuteczniej dochodzić swoich praw. Wynik ten wskazuje na potrzebę dalszego wzmocnienia dostępu do rzetelnych informacji na ten temat.

PODSUMOWANIE

KLUCZOWE WNIOSKI

- ✓ Ponad 60% respondentów nigdy nie słyszało o Karcie Praw Podstawowych UE, co wskazuje na niską znajomość przysługujących im praw.
- ✓ Tylko 68 osób deklaruje, że ma doświadczenie lub wiedzę na temat Karty, co oznacza, że większość młodzieży nie ma świadomości mechanizmów ochrony swoich praw.
- ✓ Problemy z poszanowaniem godności – ponad połowa uczniów uważa, że w ich szkołach nie zawsze panuje szacunek, a część czuje się nieszanowana nawet w domu.
- ✓ Ograniczenia wolności słowa i wyrażania opinii, a także w dostępie do praw uczniowskich.

ZAGROŻONE PRAWA

- ✓ Godność człowieka – w szkołach i w domach nie zawsze jest przestrzegane.
- ✓ Prawo do wolności słowa i wyrażania opinii – część uczniów czuje się ograniczana w wyrażaniu swoich poglądów.
- ✓ Prawo do równości – dostrzegana jest dyskryminacja płciowa i nierówne traktowanie osób.
- ✓ Prawo do edukacji i wsparcia psychologicznego – brak dostępu do adekwatnych form pomocy.

REKOMENDACJE

Edukacja o prawach człowieka – wprowadzenie lekcji o Karcie Praw Podstawowych UE i sposobach ochrony praw uczniów.

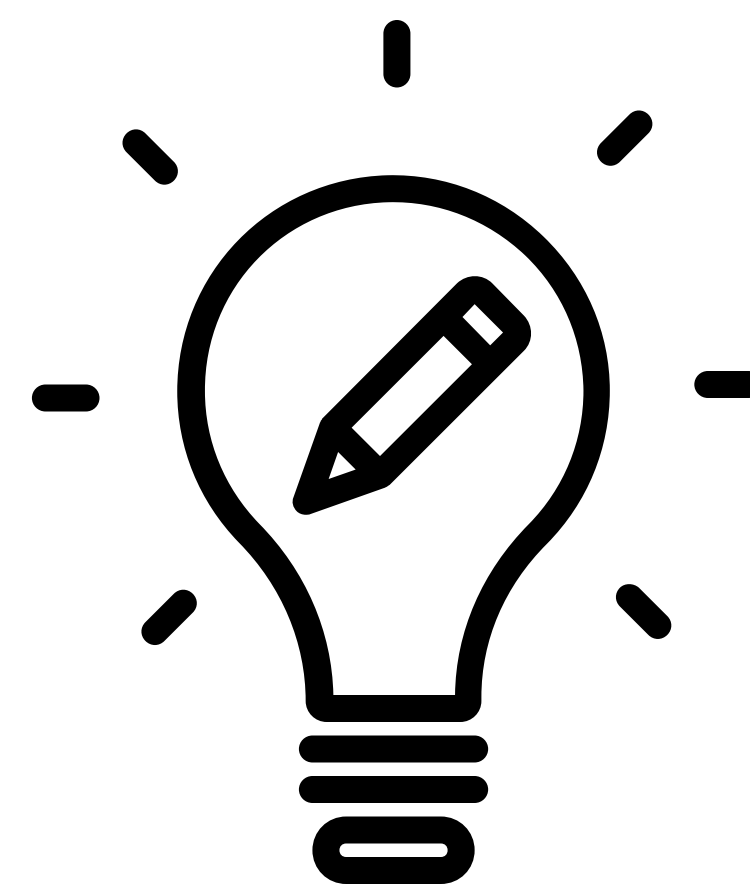
Poprawa kultury szacunku w szkołach – szkolenia dla nauczycieli i uczniów o szacunku, walce z przemocą i dyskryminacją.

Wsparcie psychologiczne – większy dostęp do psychologów i terapeutów w szkołach.

Zapewnienie swobody wyrażania opinii – promowanie otwartych debat i wzmacnianie praw uczniów.

Przeciwdziałanie dyskryminacji – wprowadzanie programów równościowych i przeciwdziałających stereotypom.

Zachęcanie do współpracy szkół z lokalnymi władzami w celu tworzenia programów i działań chroniących prawa obywatelskie.

**DZIĘKUJEMY ZA
UWAGĘ**